

Forfatter: Blicher, Steen Steensen

Titel: Jægerens Paaklædning

Citation: Blicher, Steen Steensen: "Jægerens Paaklædning", i Blicher, Steen Steensen: *Udvalgte værker*, Gyldendal, 1982-83, s. 199. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-blich06-shoot-workid70022/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Udvalgte værker

Jægerens Paaklædning

Der gives virkelig mange dygtige Jægere, som næsten ganske oversee denne ikke uvigtige Post i Jagtlivet.

Vel kan det ikke nægtes, at den i koldere Lande er af større Vigtighed, end her; men alligevel vorder ogsaa i vort mildere Danmark Savnet af beqvem og hensigtsmæssig Jagtdragt ofte saare følelig; holder stundom En inde, naar han ellers gjerne gad været ud; jager en Anden for tidlig hjem, og i nogle Tilfælde forspilder eller formindsker Jagtlykken. Ikke at tale om, hvor klunnet og stødende det seer ud, naar i et større Jagtselskab Een kommer i en grøn Kjole, Een i en blaa, den Tredie i en graa – Een bærer kort Grøje, Een en lang Frak – Een Hat og en Anden Kasket. Hvor meget smukkere, jægermæssigere og – om vi saa maa sige – krigersk, naar Alle vare lige uniformerede; foruden dette, at de afstikkende Dragter da ikke bidrage til at gjøre Vildtet mere opmærksomt. Til Hovedfarver ville vi foreslaae: om Sommeren *den grønne* – om Vinteren *den hvide*.

Men nu nærmere til Sagen! – Og ville vi da først afhandle *Sommerdragten*.

Vi begynde ved Fødderne. Her mærkes da, om Terrainet, Man vil afjage, er *tørt* eller *vaadt*. I første Fald bruger Man lette Fidtæders Halvstøvler, eller og Sko; dog med tykke og stærke Saaler; thi ellers blive Fødderne underneden ved lange Marscher let ømme – især paa dem, der ere hvad Man kalder *plafføddes* (naar Fodballen gaar saagodtsom lige ud med Hæl og inderste Taaleder). Er det i Heder, og hvor ellers findes Hugorme, bør Beenklæderne være saa lange, at de slutte til Randen af Skoen. Det bemærkes iøvrigt, at Hugorme næppe kunne bide gennem nogenlunde tykke Uldstrømper; i det mindste kjende vi intet saadant Tilfælde; og desforuden vides de ei heller at hugge høiere op, end paa selve Foden. – Beenklæderne bør være af Nankin, eller andet let Lærredstøj; eller endnu bedre af fiint

Klæde, som bedst passer med forskjellige Lufttemperaturer. Det Samme kan siges om Jakken, der ikke bør naae længere end til midt paa Laarene. Hovedet bedækkes bedst med en Kasket af samme Tøj som Jakke og Buxer. Inderst ved Kroppen er det tjenligst at have en Skjorte af tyndt Flonel, som bedre end Lærred modtager Sveden, og med hvilken Man ved pludselig Overgang fra Hede til Kulde ikke er saa udsat for Forkjølelse. Hvad endvidere Dragtens Farve angaaer, da er i Skov, Enge og Marker den *grønne* meest passende – i Hederne den *brune*.

Falder Jagten paa vaade Steder, som efter Ænder og Bekkasiner, da bør Man være forsynet med gode Vandstøvler (om hvilke mere siden). Nogle bruge Sko baade til Tørt og Vaadt. Naar de da komme til det Sidste, trække de Sko og Strømper af, og stikke dem i Jagtasken; de have da tørt Fodtøj at drage paa, saasnart som de forlade Vandet.

I Vældgunger, hvor Man staaer fare for at træde igjennem, drukne, blive hængende, eller dog at maatte hjaske iland paa alle Fire, bruges med Nytte et fladt Brædt, 1 Qvarteer bredt og 3 Qvt. langt, under Foden; midt paa Brættet er en Læderrem, i hvilken Man stikker Foden ind. Saaledes bruges de paa nogle Steder; paa andre ere de næsten runde og ottekanterede; men os synes, at 6 à 8 Tommes Brede og 1 til 1½ Alens Længde (omtrent som Skier) og opstaaende for og bag – for ei at faae dem under Grøden – maatte være de hensigtsmæssigste.

Endelig bemærke vi: at Luftens forskjellige Temperatur maa tages i Betragtning med Hensyn til tyndere og varmere Paaklædning.

Vinterdragten. Her begynde vi ogsaa nedenfra, nemlig med Undersaatterne, for hvilke der først og fremmest maa sørges: tørre og varme Fødder ere for de Fleste en Nødvendighed og for Alle en Behagelighed.

Vandstøvler! gode, tørre Vandstøvler – derom spørge alle Jægere, og derfor skiftes saa ofte Skomagere, som om disse havde lært af Jerusalems – den saakaldte evige Jøde – at arbejde for Evigheden. Naar Vandstøvler *slutte* uden at trykke nogetsteds – ere *rummelige* uden at slubbre (det vil sige: at Man foruden en Fildt- eller Haarsaale i Bunden, kan have et Par tykke Uldstrømper og Beenklæder inden i dem) – naar Læderet er *bjueligt*, uden at være blødt eller slattet; *fast*, uden at være stivt – og naar de saa til en vis Grad eller Tid holde Vand ude; saa har Man Intet at bebreide Skomagere. Men Læderet

til et Par saadanne Støvler maa nødvendigviis være skaaret af *Ryggen* paa en heel Oxehud; hvilket Nogle ikke ville, og overalt Ingen heller kan, uden at forhøje Prisen. Ogsaa kunne de indvendig være drættede med tyndt Læder og mellem begge Lag Svineblære. Dog medfører dette den Mislighed, at naar Støvlerne engang vordt gjenneblødsede, eller -- som let kan skee -- Vand kommer oven ind ad dem, da vil det tynde Læder standom blive svigt, lægge sig i Folder; ja endog revne. Et bedre Underfoder fordriste vi os at tilbyde, saameget mere som det ved Erfaring er befundet det bedste af Alt. Man tager da *Tjære*, *Vax* og *Talg* i lige Forhold, smelter det sammen, og hælder det i Støvlen. Det maa hverken være saa hedt, at det skolder Læderet, ei heller saa afkjølet, at det hist og her størkner, og ei indtrænger i alle Folder; nu omskulpes det dygtigt i Støvlen, og det, som ei har sat sig fast, udbældes. Øieblikkelig har Man nu tilreede en Støvleblok, hvorpaa er stramt trukken en ulden Strømpe, der naaer i det mindste til Knæerne. Denne jager Man ned i Støvlen, trykker og klapper allevegne uden paa, at den kan fæste sig tæt til Læderet. Blokken udtages efter et Par Timers Forløb, og Strømpen bliver nu for bestandig siddende, og holder ei alleve Vand ude; men tjener og til Varme for Foden og Benet. Nogle bruge ikke Blok; men trække Strømpen paa, og bruge deres eget Been som Blok. Naar nu Støvlen idelig forsyues udvendig med passende Smørelse: Tran, naar den er fugtig, og derefter Hestefidt med Kønrog, holder den i et langt Tidsrum Fod og Been tørre; hvilket uden sliig indvendig Beklædning ikke er muligt, da Fugtighed -- især af Dug og Sne -- trænger sig ind igjennem Læderets Pori, og fugter, om just ikke gjør vaad. Hvergang Støvlerne ere brugte, bør de blokkes ud.

Saalen kan ogsaa hærdes og gjøres varigere, naar Man, medens den er ny, besmører den med Linoliefernis, lader dette for en jevn Varme trække ind, bliver ved at smøre saalænge Læderet vil tage derimod, og endelig mellem hver Paasmørelse bestøver Saalen med Sand -- hverken for grovt eller for fiint -- og banker det jevnt ind med en Hammer. Naar hele Operationen er forbi, bør Støvlerne hænge paa et tørt Sted, i det ringeste i Maaned, forinden de bruges.

Støvlernes Længde bør bestemmes eftersom Man vil bære Buxerne *over* dem eller *inden i*. I første Fald skulle de ei gaae længere end til under Knæerne; og falder da Gangen i dem mindre geneert. Buxerne smøres sammen over dem oven for Vristen. Disse ere gode i Barfrost og

mindre dyb Sne; men kunne ei fortjene Betævnelsen af Vandstøvler, da Man i dem netop maa skye Vand.

Egenlige Vandstøvler bør være til at trække op over Knæerne, og saa vide, at tykke Beenklæder mangeligt kunne rummes i dem.

I ældre Tider brugtes meget de saakaldte *Sneestøvler*, vævede tykt af Haar og stridt Uld. De svare ypperligt til Bestemmelsen; men vare ikke længe, og lade strax Fugtighed gaae igjennem. Til at staae med paa en Klappjagt, ere de fortræffelige.

Et Slags Fodtøi, som vi have seet nogle Bønder bruge, ville vi dog ogsaa berøre; og det ikke blot for sin Snurrigheds Skyld. De drage nærlig tre Par Strømper over hinanden; de yderste de groveste, og binde dem vel fast under Knæerne. I Frostveir, og naar Man ikke kommer til at gaae i Vand, holde de Fødderne baade varme og tørre, om det endog er i dyb Sne; blot de yderste blive klamme, de mellemste undertiden en Smule fugtige; men de inderste holde sig tappert. Denne Fodbeklædning har tvende væsentlige Fortrin: 1) at Gangen falder let, og 2) at Man kommer Vildtet nærmere, da her ingen Knirken eller Skraslen skræmmer for tidligt. Det værste er, at Saalerne slides saa snart, og derfor maae de lappes og bødes, efter hver Tour, med Klude af Vadmel, Læder o.s.v. Dette giver rigtignok noget Arbejde; men medfører ingen Bekostning. Paa Sporsnec, naar Haren ellers ikke holder, ere de fortrialige.

Efter at vi nu, saa godt vi vide og forstaae, have sørget for Jægerens Been, ville vi see høiere op til Kroppen og de øvrige Lemmer. Til inderste Beklædning anbefale vi da -- ligerviis som om Sommeren, og endnu varmere -- Skjorter af *Flonel* eller *Mulrum*, eller dog i det mindste af *Bomuldstøi*. Lærred, hvad enten det er fiint eller grovt, (det sidste er det bedste) duer ikke til Vinterskjorte for en rask og udholdende Jæger: de varme lidt eller slet innet, og blive de gjenneblødsede af Sved -- som under anstrængende Jagter snart indtræffer -- slippe de ikke nær saa snart Vædsken, klæbe ved Kroppen -- en høist ubehagelig Fornæmmelse -- og skal Man derefter ophøre med den stærke Bevægelse, staae stille, ride eller kjøre, er Man paa den allerbedste Vei til en alvorlig Forkølelse, om ikke noget værre. Det uldne derimod sluger Sveden, og ved den idelige Gnidning holdes Svedhullerne aabne. Dette anbefale vi derfor i kraftigste Maade, saavel til Skjorter som til Underbuxer.

Derover tilraade vi at drage en *Skindtrøje* med *Ærmer* – almindeligt *Faareskind*, vel beredt, gaar an; men *Hjorte-* eller *Rendsdyr-Læder* var dog bedre –. Hvo som ikke har forsøgt det, kan ikke gjøre sig nogen *Forestilling* om, hvor ypperlig *Skind* holder *Vinden* ude i dette vort blæstrige *Danmark*. Du maa, kjære *Læser!* iføre Dig saa mange *uldrne Trøier*, *Kjoler*, *Karikker*, *Kapper* som Du kan bære, *Vintervinden* skal alligevel finde din *Krop*. Een *Skindtrøje* er bedre end alt dette. Skulde *Blæsten*, forenet med *Frost*, være ret *gjennemtrængende*, saa træk kun og et *Par Skindbuxer* over dine *Flønnels*. Du vil ikke fortryde det, saa sandt Du vel flere *Gange* i een, ja flere *Timer* har staaet paa *Klapjagt* eller paa indstillet *Jagt* og smagt *Nordosten* fra første *Haand*. Kun i *Regn* maa Du lade *Skindklæderne* blive hjemme; thi faae de *Vander*, beholde de det indtil de tørres ved *Ilden*, hvorved de tabe *Elasticiteten*, vordre *stramme* og *burkne*. Din allerførste *Bekledning* er da vide *Buxer* af godt *Kaimuk*, *Døvvæl* eller andet lignende *Tøj*; *Klædes Vest*, og *Frakke* af samme *Tøj* som *Buxerne*, den *Sidste* med opstaaende *Krave*, *Overslag* og til at *knappe* lige op i *Halsen*. Den bør ikke naae længere, end til *Knæene* eller ganske lidt nedenfor *Knæene*, for ei at hindre *Gangen*; endvidere maa *Skjødene* være til at hægte baade for og bag, at de ei, naar Du staaer paa *Post*, skulle flaggre for *Vinden*, og derved røbe Dig for *Vildtet*. Hvad *Farven* af dine *Yderklæder* angaaer, da bør den paa *Snee* være hvid (tryk *Bomuldsstøj*, som det der kommer *Sneen* nærmest i *Hvidhed*, tørde være det bedste); paa *Jord* *Graat* eller *Grønt*.^{*} Det er ei heller at forglemme: at *Kjolen* maa have *Sidelommer* – ikke *Baglommer* – ligesom *Buxerne*; de ere nærmest at komme til.

Til *Haandledene* bruger Du *Muffetiser*, af *Farve* som *Kjolen* eller *Frakken*, og til *Hænderne* *Lufvanter*, eller – som de og kaldes – *Slugvanter*, som næmlic have kun to *Rum*: eet til *Tommelfingeren* og eet til de andre fire. *Forneden* kunne være et *Hul* til at stikke *Pegefingeren* igjennem, da det saaledes gaar an at skyde, uden at trække

^{*} Den heelt hvidklædte *Jæger* kan staae temmelig frit, og *Ræven* gaar endda paa ham, især om han har mørke *Sidemænd*; kun staae han ubevægelig, holde *Hovedet* ikke høiere, end nok er, for at see *Vildtet* under *Skyggen*, *Bøssepiiben* vendt lige mod dette – *Kolben* er skjult af hans *Arm*. Ogsaa paa *Sportsnee* er den hvide *Dragt* saare nyttig for at nærme sig *Haren*.

Vanten af. Skulde det være pinagtigt koldt, kan Du indenfor *Vanterne* bruge *Handsker*, saa fryser Du ikke.^{*} Det er en *Selvfølge*, at *Klæderne* maa passe accurat, uden at *stramine*, især naar Du vil skyde. Du maa følgelig formaae din *Skræder*, at han ikke vatterer *Frakken* – om sligt skulde være i *Mode*; thi ellers kommer Du i samme *Forlegenhed* som *Amazonerne*, om hvem man fortæller, at de saae sig nødt til at afskaare det høire *Bryst*, for at kunne bringe *Buen* i *Anlæg* til *Skulderen*.

Vi komme nu til *Hovedsagen*, som er meget simpel: en *Kasket* af *Hattefildt* eller *Skind*; men af *Farve* liig den hele øvrige *Paakledning*. Den maa være forsynet med *Slag* til at folde ned i ondt *Veir* heelt omkring *Halsen*, og i *Regn* og *Snefog* udenom *Kjolekraven*. Endog *Skyggen* maa bære *Farve* med det *Øvrige*.

I den strænge *Vinter* 1788-89 hændtes det flere *Jægere*, at *Næse* og *Ører* frøs og maatte optøes med *Snee*; men *Man* veed af *Erfaring*: at et eengang frossent *Lem* baade vorder *siden* lettere udsat for *Frost* og overalt *kuldskjær*, saog at det faaer et rødt eller violet *Anstrøg*, som især paa *Næsen* seer noget mistænkeligt ud. Skulde derfor en saa ualmindelig stærk *Frost* indtræffe, burde *Man* være forsynet med en *Maske* af blødt *Læder* og med *Briller* udi – disse efter *Enhvers* *Øine*, og for de gode simpelt hvidt *Glas*, hverken *concavt* eller *convext*. Ogsaa for *rindende*, røde *Øine* er saadan *Maske* gavnlig i enhver *Vinter*. I den omtalte saae *Forfatteren* flere saadanne. – Den bedste af alle *Hovedbeklædninger* er ustridig det af *Bønder* endnu i visse *Egne* brugte *Hatteslag*. Men *Farven*, som disse have, ville vi meget fraraade; thi *rødt* er ikke *Mester Mikkel*s *Liveoleur*.

Forinden vi slutte dette *Capitel* bør vi ikke forbigaae tvende *Requisiter* til den i det *Forrige* afhandlede *Strandjagt*. Da det næmlic er uundgaeligt at komme i hyppig og stærk *Berørelse* med *Vander*, forsyner *Man* sig med en *Kappe*, *Surtout*, eller hvad *Man* vil kalde det, af *Seildug*, med en *Capuchon*, som paa *Damernes* *Vinterkaaber*, til at trække over *Hovedet* oven over *Kasketten*. Til at holde *Vandet* ude beredes den saaledes: den indsmøres i *Linoliefernis* 2 *Gange*; første *Gang* tørres den i 3 *Uger*, anden *Gang* i een; og er nu fuldkommen vandtæt. Dernæst anbefale vi – skjøndt det ei er reglementeret i

^{*} *Lodne* *Skindhandsker* ere noget ubekvemme; men baade disse og hine – at sige den høire – maa ved en *Snor* befæstes til *Haandledet*.

Jægerens Paaklædning

England – de *Træskostøler*, som vore Fiskere bruge; af hvilke næmlig Fødderne ere Træ og Skafterne Læder, som med mange Søm ere fastnede til hine, og kunne trækkes op lige til Skrævet; men Man mærke: at de kun bruges ved Baadjagt; thi de ere gode at *staa* med, men ei at *gaa* med.

Som et forhaabentlig ikke uinteressant Tillæg til forestaaende Artikel, ville vi meddele Beskrivelsen over et *Fodstrykke*, som i det bjergfulde Skandinavien for Vinterjagten er næsten uundværlig – *Skier*.

Disse ere vel ikke allevegne ligedanne; men dog alle dannede til det Formaal: at kunne glide ovenpaa Sneen, ved at udstrække Legemet Tyngde over en større og cgentlig en længere Overflade.

Skien er et langt tyndt Bræt, som ved en Rem bindes eller spændes under Foden. Man løfter det ikke uden ved særdeles Tilfælde, som over Stene, Trærødder og andre Hindringer; men støder sig frem eller glider ligesom paa Skøiter. I nogle Egne bruges Skierne begge lige lange fra 3 til 5 Alen, og 2 à 4 Tommer brede. Andre have dem af ulige Længde: den venstre næmlig $4\frac{1}{2}$ til $5\frac{1}{2}$ Alen, den høire kun 3 til $3\frac{1}{2}$. Denne Ulighed gjør, at Skieløberen lettere kan vende, paa en Maade, der ikke tydeligt kan beskrives. Saaledes ere almindeligt Skierne i Sverrig. I Norge, Lapland og Finland ere de derimod 6 til 7 Tommer brede; men kun 3 til $3\frac{1}{2}$ Alen lange, og begge lige. Ligesom Man og i disse Lande bruger meest at beklæde dem underneden med Sælskind, saaledes at Haarene vende tilbage, hvorved man op ad Bakker forebygger Krebsgang. Den høire Skie er gjerne af et stærkere Slags Træ, end den venstre – hin af Ask f. Ex., denne af Fyrr. Der er overalt ligesaa mange Façoners paa Skier, som her paa Træsko; men paa dem alle er Næsen opadbøjet, for ei at tage imod – ligesom Slædemeder. Nogle bruge en Kjæp i høire Haand, Andre een i hver, saavel for at skyde sig frem – hvorfor de stundom ere forsynede med en rund Brikke i Euden, som hos Lapperne – som og for at standse Farten ned ad steile Bjerge. Ogsaa høit oppe i Nordamerica anvendes dette Fodtøj; men de maae sikkert være plumpere, end de europæiske, eftersom Capitain Franklin i hans Nordpolsreise beskriver dem, eller og har han seet paa en saare uheldig Dilettant. Hans Ord ere disse: „Man kan ikke forestille sig den Lidelse Man udstaaer, ved at gaa med 1 til 2 Punds Tyngde paa hver Fod, med hudløse Baller og svulnne Vriste. Langvarig Vane udfordres for at overvinde denne

St. St. Blicher

Plage. Den første Dagreises Elændighed er saa stor, at Intet kan fornaae den Lidende til at foretage sig endnu een, saalænge Følgerne af den første endnu ei ere forsvundne. Han finder hele sit Væsen utaalelig nedtrykket; han bærer en gnavende og hvas Tyngde paa sine Fødder, og hans Spor i Sneen ere betegnede med Blod(?). Det blændende Skjær af Sollyset paa Sneen tillader ham ikke at see sig om; men af hans Opmærksomhed maa vendes indad paa ham selv og de drøbende Smerter. Og naar han omsider skal til Hvile, holdes han vaagen af Pinslerne i hans Saar.”

Mange gjøre sig en falsk Forestilling om Skiernes Virkninger. Deels troe de, at Man paa dem kan glide hen over endog den løseste Sne, naar den blot er dyb nok. Det kan Man ikke; men synker i en saadan indtil en halv Alen dybt og dybere, hvorfor Man kun mæisommeligt kan alke sig frem; men naarligvis synker Man aldrig nær saa dybt, som med uforsynede Fødder. I $1\frac{1}{2}$ til 2 Alens løs Sne, som ikke sjælden forekommer i de nordiske Naboriger, maa Man igjennem lige til Jorden, og kan altsaa slet ikke komme frem; paa Skier derimod kommer Man dog over, hvorvel langsomt og besværligt. Men paa nogenlunde fast sammenføgen Sne og paa den, der ved Tøbrud eller Dagned har faaet en Skorpe – her vise Skierne deres største Nytte, fornæmmelig paa Jagt efter Elsdyr og Rendsdyr, der træde igjennem Skorpen, standses i Farten og udmattes, saa at den ovenpaa glidende Jæger omsider indhenter Vildter.* – Deels indbilder Man sig, at Skieløbning allevegne gaaer hurtig, som f. Ex. paa Skøiter. Det er ikke saa; paa slet Mark kommer Skieløberen – med mindre han er Virtuos i Kunsten, og saadanne gives kun faa – ikke stærkere afsted, end en rask Fodgænger; men han holder længere ud, end denne; thi Glidningen anstrænger ikke den Øvede nær saa meget som Fodgang; anstrænger ei heller Lungerne betydeligt.** Op ad Bak-

* En Elsdyrjagt paa Skier kan undertiden efter eet eneste Subject vare i flere Dage, efter Sneeskorpens Beskaffenhed og Sneens Dybde. Jægeren maa da bivouakere om Natten i Skoven, og ved Dagbrud begynde forfra.

** Her et Exempel paa overordentlig hastig og udholdende Skieløbning: Da Carl den Tolvte faldt for Frederikshald – paa det at hans Søster kunde komme paa Tronen, og hans Svoger paa Jagt (Fredr. I., om hvem see Diana 4de Hæfte) – afsendtes en Courier med Skyds i Feuspænderslæde samt tvende Skieløbere til Tronhjelm. Disse ankom *tolv* Timer før hin med det vigtige Budskab.

Jægerens Paaklædning

ke har han en afgjort Fordeel; og nedad, *der* er det at han kan hale ud for Alvor: her indhenter han ethvert løbende Dyr, og kommer virkelig afsted med Stormvindens Hurtighed. Men findes paa denne Skraaning – som næsten allevegne er Tilfældet – Ujevnheder, store Stene, Revner, Træer, Buske, da hører der langvarig Øvelse fra Ungdommen af til at undvige alle disse Hindringer, og i den rasende Fart at snøe sig velbeholden igjennem. Den mindre Øvede brækker Skierne, støder Koldbøtter, og slaar sig frygtelige Saar og Buler mod Træerne. – Den norske Armee har tvende Skieløber-Compagnier – og Sommeren ere de Fodgængere. Disse ere Nordens Kosakker, kun langt frygteligere end disse for en fjendtlig Hær. De kunne omsværme denne paa alle Kanter og drille den ganske ustraffet. De komme uventet frem nu her nu der med de gamle Parthers Lynsnarhed, anbringe deres sikke Skud og forsvinde. At forfølge dem er umuligt: Heste og Fodfolk vilde slippe ned i Sneen og tjene hine som faste Skydeskiver. Da de tillige føre Kjelker – i en Rem over den høire Skulder – kunne de baade transportere andre Tropper i Hast til givne Puncter, bringe Saarede i Sikkerhed, o.s.v. – Vi anføre dette for at vise, hvorledes Diana ogsaa i denne Biskole opdrager Recruter for Krigsguden Mars.

Allerede før den svenske Konge havde endt sit stormende Liv, var hans General Armfeldt, som havde bemægtiget sig Tronhjem, vendt tilbage. I Tydals Fjeldene paa Grændsen mødtes den svenske Hær af en tre Døgnes Snøefog fra det skarpeste Vinterhjørne. Den frøs ihjel, som Napoleons i Rasland. De norske *Skieløbere* frelste nogle og bragte Bytte med. Her samlede Ulvene, og Tydals-Fjeldene vare mere end et Aar den bedste Jagtplads i hele Scandinavien.

Jagthunden

§ 1.

Almindelige Betragtninger over denne Dyrslægt.

Hunden er det huusligste af alle Huusdyr: det, som fremfor alle synes at være skabt til Menneskets Tjeneste. De andre kjende vel Huset, og antage det som et Hjem; men Hunden elsker det og forsvaret det. De andre vise sig som Leiere; Hunden som Medeier. Hine ere derfor tilfredse med et lidet Rum i Samme; denne er huusvant i det hele. Katten er den eneste, som virkelig elsker Huset, ja i en langt høiere Grad, end Hunden; men for sin egen Skyld. – Hunden derimod for sin Herres. Hesten, Køen, Faaret o.fl. ere villige til at skifte baade Hjem og Herru; Hunden forlader kun det Første *med* den Sidste. Katten viser sig snarere som Eier, end som Leier: den erkjender ingen Herre; i dens tammeste Tilstand har den alle Beboere lige kjære, og gjør næppe nogen Forskjæl paa dem og Fremmede. Den bruger Huset som Eiendom, benytter uden Forbeholden alle dets Bequemligheder, og anseer alle Fødemidler som sine Egne. Alle Beboerne kunne uddøe, flytte – den bliver. Man vil endogsaa paastaac, at Ilden ei engang er istand til at fordrive den.

Ganske anderledes er det med Hunden, hvis oprigtige Hengivenhed, ædle Uegennyttighed, og urokkelige Troskab mod Rette har forhævet den Titel af *Menneskets Ven*. Og dette characteristiske Ven-skab for Mennesket bevarer den under alle Forhold, gjennem alle dens Afartninger: som Vægter ved Hjemmet, som Hyrde i Marken, som Hest for Slæden; men allermeest som Jæger.

Man behøver ikke at spørge: hvilket Dyr er først tæmmet? – det er Hunden. Den har aldrig været heel vild: har aldrig i nogen høi Grad havt den Frygt for Mennesket, som gjør alle andre Dyr til dets Slaver, eller Bytte. Dens medfødte Tilbøielighed har ført den sin Ven imøde, og lettet en Opdragelse, en Underviisning, i hvilken dens